

Een nieuwe weg (marsroute) bewandelen: Defensie meets bedrijfsleven

Op een zonovergoten terras bij de kazerne van de Genie in Vught, pal naast het Geniemuseum, ontmoeten Ruud Moeskops (Projectmanager Total Force Genie bij de Koninklijke Landmacht en woordvoerder namens Kolonel Valk, die er slechts kort bij kon zijn) en René van der Steen (voorzitter Vakvereniging Het Zwarte Corps) elkaar voor een interessant gesprek. Defensie bewandelt nieuwe wegen in het aantrekken van personeel en materieel en dat is ook voor dé werknemersvereniging van machinegebonden personeel interessante materie. Wat kunnen partijen voor elkaar betekenen. Ruud Moeskops schetst de route van het afgelopen jaar en richt tevens zijn blik op de toekomst.

Foto's: Ministerie van Defensie

Adaptieve krijgsmacht

"In algemene zin kunnen we concluderen dat zowel de maatschappij als de krijgsmacht zich hebben gerealiseerd dat het anders moet", start Ruud. "We hebben bijna 30 jaar van bezuinigen op Defensie achter de rug en gelukkig waait de wind nu de andere kant op en kunnen we weer gaan investeren in heropbouw. Tegelijkertijd beseffen we dat we dat op een andere manier moeten gaan doen. De situatie in de wereld is heel onvoorspelbaar. Dat noodzaakt ons te komen tot een organisatie die zich aan de ene kant snel kan aanpassen op het gebied van techniek, maar eveneens qua omvang op het gebied van personeel en materieel. Aan de andere kant blijft de noodzaak bestaan van een robuuste organisatie. Dat wordt met een mooi woord een "adaptieve krijgsmacht"

genoemd, hetgeen in essentie betekent dat we het vermogen tot aanpassen in ons moeten dragen. Wij geloven er stellig in dat dit voor ons niet alleen een kans is, maar tegelijkertijd bittere noodzaak. De Genie wil daarin een pionier zijn. Dus zoeken we contact met de buitenwereld, daar waar het qua schaalgrootte mogelijk is op het gebied van personeel en materieel. We realiseren ons dat we daarvoor eveneens in onze bedrijfsvoering stappen moeten zetten om dat mogelijk te maken. Gelukkig voelen we ons daarin gesteund vanuit onze Defensie staf. Het vraagt van ieder van ons de wil om te veranderen en om op een andere manier naar vraagstukken te kijken. Een zogenaamde cultuurverandering. Gelukkig merk ik dat er binnen onze branche de sfeer heerst van: 'We can do it, we gaan het gewoon regelen met elkaar!'. Onze commandant, Kolonel Valk, heeft zijn visie als volgt vertaald: 'Ik

zie ons op (lange) termijn samen met civiele bedrijven op missie gaan. De mensen vanuit de civiele bedrijven gaan mee alsof het onze eigen mensen zijn'. Maar voordat we zover zijn moeten we nog veel kleine stappen zetten die ons, daarvan ben ik overtuigd, steeds meer bij elkaar brengen. Zowel op personeels- als op materieelvlak worden er al een aantal pilots gedraaid".

Eerste pilot: Wargame

De eerste pilot kreeg de naam 'Wargame'. Dit lijkt niet direct passend wanneer je partijen juist bij elkaar wil brengen. Maar Ruud Moeskops legt uit hoe het spel in werkelijkheid werd gespeeld. "We hebben eerst gekeken naar alle taken van de Genie en vervolgens bepaald naar wat het meest kansrijk zou zijn om het eerst samen te ontwikkelen. Daar is de GWW sector uitgekomen om als eerste mee aan de slag te gaan, niet alleen kansrijk maar daar ligt op dit moment de focus, denk bijvoorbeeld aan het aanleggen van wegen bij onze missies. Vervolgens heeft één van onze eenheden, het 101e Geniebataljon, dat verder uitgewerkt en hebben we in februari van dit jaar een zogenaamde "Wargame" gehouden van 1,5 dag. We hebben zo'n 15 partijen bij elkaar gebracht vanuit de (onder) aannemerswereld en een aantal vertegenwoordigers van ingenieursbureaus. We hebben ons vooral gericht op een vertegenwoordiging vanuit de operationele lijn van de bedrijven. We hebben in die 1,5 dag situaties en operaties bekeken die we in het verleden al hadden meegemaakt en vervolgens hebben we samen bekeken en besproken wat het zou betekenen als we dat hadden gedaan in aanwezigheid van de partijen van buiten.

Hoe zouden we kunnen samenwerken? Aan het eind van de sessie was iedereen zeker positief, maar er waren ook partijen die de deelname wel op prijs stelden, maar niet direct een samenwerking op inzet zagen, bijvoorbeeld omdat zij alleen op Nederland gericht zijn". René van der Steen vraagt hoe bedrijven hun eigen belang, "what's in it for me?", wegen bij dergelijke inspanningen. Ruud antwoordt als volgt: "Als je het hebt over samenwerking, moet je elkaars belangen erkennen, verkennen en herkennen. Een legitiem belang van bedrijven is daarbij dat zij in ieder geval geen verlies willen draaien. De genie zoekt kennis, capaciteit, materieel en personeel; daartegenover is de genie op onze beurt sterk in besluitvormingsprocessen, leidinggeven, teamgeest maar ook opleiden en trainen. Zo voed je elkaar. We maken overigens nu ook gebruik van civiele capaciteiten bij werkzaamheden op de basis omdat het risico daar laag is. Wanneer het risico heel hoog is, we noemen dat ook wel, wanneer het 'loodgehalte' heel hoog is, zoals buiten de poorten in Mali of Afghanistan sturen we alleen onze militaire opgeleiden naar buiten. De uitdaging ligt met name in het middengebied, daar gaan we verkennen hoever we met elkaar kunnen gaan. Kort samengevat: Civiel als het kan, militair als het moet. Dat is risico gestuurd ingegeven". "Dat is één van de zaken die wij als vertegenwoordiger van de werknemersorganisatie vanzelfsprekend nauw volgen", reageert René, "het is daarom belangrijk elkaars grenzen te verkennen. Kijken naar de arborisico's en daarop de nodige (veiligheids) maatregelen treffen. Vanzelfsprekend bekijk je dan de PBM's, maar tevens wordt gekeken naar mogelijke (militaire) bijscholing en

beveiliging. Partijen moeten weten wat ze aan elkaar hebben wanneer ze geïntegreerd optreden. Verder is het in een tijd, waarin we allemaal last hebben van krapte op de arbeidsmarkt, belangrijk onze krachten te bundelen en kennis en ervaringen met elkaar te delen.

Van Wargame naar oefening

"Na de Wargame zijn we verder gegaan met de samenwerking met de meest kansrijke

partijen.", vervolgt Ruud, "om lessen op te doen voor het volgende project, een oefening in het buitenland. Nieuw daarbij was, en dat is tevens een zaak om in de toekomst vast te houden, dat we al tijdens het besluitvormingsproces de civiele partijen als adviseur hebben gevraagd mee te denken over de inzet van mensen en materieel. De oefening in het buitenland, in Roemenië, bestond onder meer uit het aanleggen van een weg van 1,5 kilometer, het aanleggen

van een heliportlandingsplaats en een landingsstrip. Wij hebben als Defensie kiepauto's met een laadvermogen van zo'n 12 ton. Bij de oefening maakten we gebruik van een aantal dumptrucks die wel 40 ton kunnen dragen, dus veel meer kunnen wegsjouwen. Er was een pakket met de juiste middelen samengesteld om de klus efficiënt te kunnen klaren, buiten de dumptrucks waren dat een loader, een D6 bulldozer, een grader, een hydraulische rupskraan en een wals. Daarbij kun je eveneens bedenken dat het personeel dat mee was, veel vaardiger is omdat zij niet anders doen. Onze jongens zitten normaal gesproken nog niet de helft van de tijd op de machines, omdat zij vele andere dingen daarnaast moeten doen, zoals oefenen met schieten, verplicht sporten. Bovendien hebben ze meer cursussen, zoals voor EHBO, tussendoor. Voor de samenstelling van het team machinisten hadden wij vooraf wel onze ideeën: wij hadden het liefst allemaal oud gedienden, mensen die weten hoe het eraan toe gaat in een dergelijke omgeving. Het bedrijf dat meeding met mensen en materieel was Snijder B.V. Zij hebben, naast de machines, 5 personeelsleden meegeleverd, 4 machinisten en 1 monteur, die de machines draaiend heeft gehouden. Van die 5 man waren er 2 met een dienstverleden en 3 zonder, in defensie termen '3 spijkerbroeken'. Daarnaast hebben wij een oproep gedaan binnen de Natres (Korps Nationale Reserve) of er mensen met een MBO 3 niveau machinist waren die meewilden op oefening. Uit de aanmeldingen zijn er 3 geselecteerd die zijn meegegaan".

Zeker geen 'einde oefening'

De ervaringen van de deelnemers spreken voor zich. Lees hiervoor de bijgaande uitspraken. Ruud Moeskops kan dit alleen maar beamen. "Ik ben er een dag geweest en heb mogen ervaren dat er een geweldige teamgeest heerste. We kenden de mentaliteit van de mensen al, omdat ze bij de voorbereiding waren betrokken. Je ziet gewoon dat mensen meer voor elkaar overhebben wanneer de teamgeest goed is. De machinisten hebben mee wacht gelopen met onze jongens, dat had natuurlijk niet hoeven. De monteur heeft niet alleen de eigen machines nagelopen, maar ook de andere machines. Zo bereik je tijdens een dergelijke oefening een goede kennis- en ervaringsuitwisseling. Dus ook wij zijn dolenthousiast over de pilot".

Ervaringen deelnemers:

Matthijs Blanken, een van de graafmachinemachinisten. "Als je dit niet leuk vindt, dan weet ik het niet hoor", is de spontane reactie van Blanken terwijl hij in de boogtent van zijn lunchpakket geniet. "Het is echt indrukwekkend wat hier in korte tijd gedaan wordt. Hier heb je alles tot je beschikking. In de commerciële wereld is dat wel anders. We zijn hier met veel mensen en moeten het met elkaar klaarmaken. Ik merk dat we elkaar aanvullen en versterken. In het burgerbedrijf is het soms lastig om de mannen aan de hark of schep te krijgen. Hier wordt een opdracht gegeven en ze doen het direct, zonder te klagen".

Bulldozer machinist **korporaal Tim Bakker**: "Ik vond het verfrissend. Ze hebben veel ervaring en dat merk je. Zij draaien 60 uur per week op de graafmachine, wij mogen blij zijn als we die uren in een half jaar halen."

Michel van Eeuwijk, één van de reservisten, die tijdens deze oefening meedraaide als korporaal 1: "Vanaf het begin hoorde ik er helemaal bij. Er was veel interactie. Het scheelt wel enorm als je al een 'groene' achtergrond hebt. Anders is het wel erg aftasten in het begin."

Mark Vreeburg is manager technische dienst bij Snijder B.V. en een van de initiators van de pilot. "We kijken er positief op terug. Het is interessant om nu verder te onderzoeken of dit voor beide kanten een verrijking is."

Van pilot naar partnerschap

"Je kun dus wel stellen dat dit project levensvatbaar is gebleken", rondt Ruud zijn verhaal over de pilot af, "we gaan nu verder denken over hoe we van de pilot naar een partnerschap kunnen komen. Na en buiten de GWW kunnen we ook naar andere taken en disciplines, zoals bouwkunde, elektrotechniek, installatietechniek, gaan kijken. Daarbij speelt de visie, die onze Commandant der Strijdkrachten (CDS), Admiraal Bauer, heeft geformuleerd een belangrijke, positieve rol: "de missie mentaliteit moet naar de kazerne". Wat hij daarmee eigenlijk wil zeggen is: durf ondernemer te zijn, durf risico te nemen en weet dat je het vertrouwen hebt van je baas. Er liggen veel kansen. Toen we begonnen met de Wargame hadden we nog geen idee van de pilot die we onlangs deden. Stap voor stap bouwen we aan een gezamenlijke toekomst".

